

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Nina Vascan,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2020, în privința inculpaților

Calmîș Aurel xxxx;

Calmîș Viorica xxxx.

<i>instanța de fond:</i>	<i>19.02.2016 – 02.05.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>30.05.2018 – 11.10.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>22.01.2019 – 16.07.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>23.08.2019 – 16.09.2020,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>09.12.2020 – 17.02.2021.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 02 mai 2018, Calmîș Aurel a fost condamnat în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 ani.

Calmîș Aurel a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal, cu liberarea de pedeapsa penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Calmîș Viorica a fost condamnată în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 ani.

Calmîș Viorica a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal, cu liberarea de pedeapsa penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpații Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, au exercitat un drept presupus în mod arbitrar prin încălcarea ordinii stabilite, cauzând daune în proporții deosebit de mari *intereselor publice*, și *încălcând regulile de exploatare într-un bloc de locuit*, înrăutățindu-le condițiile locative ale altor proprietari, în următoarele circumstanțe.

În luna mai a anului 2006, Calmîș Aurel, împreună cu soția sa, Calmîș Viorica, acționând în baza procurii eliberate de Calmîș Ion și Calmîș Maria, având Autorizația de desființare nr. xxxx din 10 mai 2006, Certificatul de urbanism nr. xxxx din 10 mai 2006, Proiectul de execuție și Autorizația de construire nr. xxxx din 26 iunie 2006, eliberate de către Primăria mun. Chișinău, potrivit căreia s-a autorizat executarea lucrărilor de construire a unei noi locuințe pe verticală în două nivele cu mansardă D+P+1E+M pe teritoriul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9 și nr. 10 și a șurelor nr. 2 și nr. 3, amplasate în curtea comună de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, acționând de comun acord, urmărind scopul edificării unei construcții majorate contrar proiectului de execuție, *au acaparat în mod samavolnic o porțiune de teren* din contul curții comune de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, ce constituie proprietate municipală, *cu suprafața de xxxx mp.*, în lipsa Deciziei Consiliului mun. Chișinău, prin ce a încălcat prevederile art. 14 alin. (2) lit. c) al Legii privind administrația publică locală, potrivit căroră, consiliul local decide darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), în condițiile legii, astfel, prin acțiunile lor, inculpații *au cauzat administrației publice locale un prejudiciu în proporții deosebit de mari*.

Ulterior, Calmîș Aurel, de comun acord cu soția sa, Calmîș Viorica, urmărind scopul majorării pe verticală a construcției de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, *au construit două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente*, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997, în vigoare la epoca faptelor (*art. 352 alin. (2) lit. d) CP*).

Totodată, inculpații Calmîș A. și Calmîș V., acționând de comun acord, contrar proiectului de execuție elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, în rezultatul acțiunilor lor, *au edificat în mod samavolnic blocul locativ* de pe str. Xxxx, ce dispune de un regim de înălțime D+P+3E+M, încălcând regulile de exploatare a acestuia, *în rezultatul căreia, au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună*, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, mun. Chișinău de către Calmîș V. și Calmîș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte, înrăutățindu-le condițiile locative (*art. 258 CP*).

Instanța a reținut că inculpata Calmîș Viorica nu a recunoscut vina și a declarat că, a reprezentat interesele lui Calmîș Ion și Calmîș Maria în baza procurii, ei fiind foștii proprietari ai construcției de pe str. Xxxx. În anul 2006, în baza cererii adresate Primăriei mun. Chișinău, a obținut actele necesare pentru demolarea unei construcții noi. În urma demolării apartamentelor nr. 9 și nr. 10 și a șurelor 2 și 3 din str. Xxxx, a obținut certificatul de urbanism, autorizație de demolare și autorizație de construcție a unui imobil nou, elaborat în baza documentației de proiect care a fost avizată și coordonată cu Primăria mun. Chișinău și Inspecția de Stat în Construcții. Se prevedea o construcție nouă, cu suprafața la sol de 148, 7 metri pătrați. Imediat după demararea lucrărilor de construcție, Gogan Eugenia, vecina lor, a contestat valabilitatea actelor în instanța de judecată. Instanța a decis, în baza hotărârii Curții de Apel din 26 iunie 2007, că actele administrative au fost emise legal și că nimănui nu i-a fost îngădit nici un drept. Această hotărâre a fost menținută și de Curtea Supremă de Justiție la 31 ianuarie 2008. Atunci când a obținut actele administrative, a obținut și toate acordurile vecinilor din curtea comună, inclusiv a dnei Valetina Cutepova, proprietara apartamentului 3. De la Inspecția de Stat au parvenit un șir de răspunsuri, prin care li s-a confirmat faptul că au fost demolate construcții cu o suprafață de aproximativ 80 metri pătrați, însa construcția a fost amplasata pe suprafața de 148,7, fapt care a fost coordonat de Primăria mun. Chișinău. Primăria, prin avizarea proiectului, a permis construcția anume pe această suprafață. În unul din răspunsurile Inspecției a fost strecurată o eroare, care a dat răspuns precum că suprafața construcției a fost majorată în comparație cu suprafața documentației de proiect. Ulterior, au fost eliberate răspunsuri care sunt anexate la materialele cauzei, care spun clar că amplasarea construcției, cu extinderea din contul curții comune, a fost coordonată și autorizată de Primărie. În răspunsul viceministrului Zubco din 18.11.2013, se confirmă clar că sintagma ”suprafața construcției a fost majorata cu 72,2 metri pătrați” în comparație cu suprafața indicată în documentația de proiect. Această sintagmă este o eroare. De fapt, suprafața construcției actuale era majorată în comparație cu suprafața fostelor construcții cu 72, 2 metri pătrați, însă acest lucru a fost coordonat în documentația Primăriei.

La fel, instanța a reținut că și inculpatul Calmîș Aurel nu a recunoscut vina și a declarat că, de acte s-a ocupat soția Calmîș Viorica, aderând la cele declarate de către aceasta.

Totodată, vinovăția inculpaților este dovedită prin probele administrate, inclusiv: autorizația de desființare nr. xxxx din 10 mai 2006 eliberată de Primăria mun. Chișinău, la cererea Mariei Calmîș și Ion Calmîș prin care s-a autorizat demolarea apartamentelor nr. 9 și nr. 10, proprietate privată conform contractelor de vânzare-cumpărare și a șurelor nr. 2 și nr. 3, aflate în gestiunea Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare;

certificatul de Urbanism nr. xxxx din 10 mai 2006, prin care s-a solicitat autorizarea elaborării documentației de proiect pentru construirea unei locuințe noi pe terenul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9, nr. 10, șurelor nr. 2 și nr. 3, conform autorizației de desființare;

autorizația de construire nr. xxxx din 26 iunie 2006, potrivit căreia, la cererea dnei Calmîș Maria și dlui Calmîș Ion, a fost autorizată executarea lucrărilor de

construire a unei locuințe noi pe terenul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9, nr. 10, șurelor nr. 2 și nr. 3, situate pe terenul de pe str. Xxxx, mun. Chișinău; procesul-verbal seria ISC nr. xxxx cu privire la contravenție din 23 iulie 2008, întocmit în privința d-nei Calmîș Viorica;

informația nr. 346/2-118/01 din 14 august 2008 prezentată de Bursa Imobiliară "Lara", potrivit căreia valoarea medie de piață a 1 ar de pământ destinat pentru construcții, amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău, la data de 14 august 2008, constituie 430000-510000 lei;

informația nr. xxxx din 16 iunie 2010, prezentată de Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Primăriei mun. Chișinău, potrivit căreia, conform licitațiilor funciare organizate și desfășurate de către firma "Capital Imobil" la 30.03.2010, 24.04.2010 și 28.05.2010, prețul mediu de vânzare-cumpărare a unui metru pătrat de pământ destinat amplasării caselor de locuit particulare a constituit: minimal - 1115 lei, maximal - 1925 lei;

informația nr. xxxx din 29.06.2010, prezentată de Bursa Imobiliară "Lara", potrivit căreia valoarea medie de piață a unui metru pătrat de teren destinat pentru construcții, situat în mun. Chișinău, str. Xxxx, cu suprafața de 66,86 m² a constituit: la data de 14 septembrie 2008: 4740 - 6090 lei; la data de 29 iunie 2010: 3960 - 5070 lei.

Astfel, vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ca samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar, prin încălcarea ordinii stabilite, cauzând daune în proporții deosebit de mari **intereselor publice**, a fost dovedită în afară de orice dubiu rezonabil.

Instanța a constatat că într-adevăr, inculpații au avut autorizație de construire, însă potrivit acesteia, s-a autorizat executarea lucrărilor de construire a unei locuințe noi pe terenul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9, nr. 10 și șurelor nr. 2, nr. 3.

Cu toate acestea, au construit locuința pe o suprafață mai mare decât cea preconizată după demolarea construcțiilor existente. Astfel, chiar dacă înscrisurile prezente la dosar variază la determinarea suprafeței pe care inculpații au construit-o în plus, instanța a constatat că faptul construirii neautorizate, în acțiunile inculpaților, a fost atestat. Prin urmare, efectuând un calcul matematic, instanța a observat că inculpații **au extins construcția cu încă xxxx metri pătrați**. Or, potrivit extrasului cadastral, construcția înregistrată sub nr. xxxx are o suprafață de 148,7 m², iar construcțiile demolate se întindeau pe o suprafață de 79,7 m².

Potrivit informației prezentată de Bursa Imobiliară "Lara", **valoarea medie de piață a unui metru pătrat de teren** destinat pentru construcții, situate în mun. Chișinău, str. Xxxx, cu suprafața de 66,86 m², a **constituit: la data de 14 septembrie 2008: 4740 - 6090 lei; la data de 29 iunie 2010: 3960 - 5070 lei**. În acest mod se atestă **prejudiciul deosebit de mare cauzat autorității publice prin ocuparea de către inculpați a xxxx m² din terenul proprietate municipală**.

Cât privește invocarea principiului non bis in idem, instanța a menționat că, într-adevăr, inculpata Calmîș Viorica a fost sancționată contravențional în baza art. 149/2 alin. (2) Cod contravențional prin aceea că a executat modificări asupra construcției fără respectarea documentației de proiect și documentelor normative privind rezistența și stabilitatea construcției. Cu toate acestea, faptele inculpatei sunt diferite față de latura

obiectivă a infracțiunii imputate. Or, prin infracțiunea prevăzută de art. 352 Cod contravențional, inculpata a săvârșit samavolnicia prin ocuparea ilegală a terenului proprietate municipală.

De asemenea, ***inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal, manifestată prin încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, înrăutățindu-le condițiile locative ale proprietarilor vecini.***

Analizând probele anexate la dosar, instanța a constatat ca dovedită aserțiunea precum că ridicarea celor două nivele suplimentare au influențat negativ construcția vecină, și ***anume apartamentul nr. 3***, manifestată prin înrăutățirea condițiilor locative.

Or, potrivit Raportului de expertiză în construcții nr. xxxx din 30.06.2011, executat de CNJ a MJ, s-a constatat că lucrările care au fost efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, de către familia Calmîș, influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte.

De asemenea, prin Raportul de expertiză în construcții nr. xxxx din 16.12.2011, executat de CNJ a MJ, s-a constatat că starea tehnică a apartamentului nr. 3 din str. Xxxx nr. xxxx nu corespunde normelor în construcție. Lucrările care au fost efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, influențează negativ asupra stării tehnice a părții din casa data care aparține proprietarului apartamentului nr. 3. Construcția blocului locativ cu 6 nivele a fost efectuată cu încălcarea proiectului de execuție și regimul de înălțime stabilit de certificatul de urbanism și autorizația de construire. Cauza înrăutățirii apartamentului nr. 3 este încălcarea normelor de proiect în rezultatul efectuării lucrărilor la construirea blocului locativ cu 6 nivele.

Totodată, este dovedit prejudiciul invocat ***de partea vătămată***. Or, la baza calculării prejudiciului nu poate sta Devizul local de lucrări și cheltuieli pentru reconstrucția apartamentului nr. 3 din str. Xxxx, care constituie suma de 284622,03 lei, acesta fiind întocmit de o persoană neautorizată. Astfel, lipsește legătura cauzală dintre cheltuielile solicitate în baza devizului și acțiunile ilegale ale inculpaților, care au construit suplimentar două nivele. Mai mult, însăși ***partea vătămată a declarat în instanță că la moment, pe rolul instanței, se află intentat un proces civil de reparare a prejudiciului***, iar pe acel dosar a fost dispusă expertiza, în scopul constatării mărimii prejudiciului.

Prin urmare, ***urmează de exclus din învinuire semnul calificativ - daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari***. Cu toate acestea, pentru calificarea faptelor inculpaților în baza art. 258 Cod penal, este suficientă prezența semnului calificativ - ***înrautățirea condițiilor locative ale proprietarilor vecini***, care a fost demonstrat deja.

Totodată, ***acțiuni civile, de către părțile civile, nu au fost depuse***. Or, reprezentantul Primăriei mun. Chișinău, în ședința de judecată a menționat că nu a primit instrucțiuni de la conducere pentru a depune o acțiune civilă, iar ***partea vătămată Denisova Oxana***, nu a depus o acțiune civilă în sensul art. 221 Cod de procedură penală, aceasta comunicând că în prezent, pe rolul instanței, se află spre examinare o cauză civilă împotriva inculpaților.

3. Inculpații au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitați, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Apelanții au invocat că, instanța de fond a făcut referință la unele raporturi de evaluare a prețului de piață a terenului din str. Xxxx mun. Chișinău, care indică valoarea ridicată a acestuia și respectiv reprezintă un indiciu de calificare a infracțiunii la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

Este pripită soluția instanței la acest capitol or, din conținutul extrasului din registrul bunurilor imobile se atestă inclusiv în prezent, dreptul de proprietate a municipalității asupra terenului disputat. Astfel sunt irelevante efectuarea cărorva calcule privind stabilirea unui eventual prejudiciu deoarece dreptul de proprietate asupra terenului a rămas la același proprietar (Primăria mun. Chișinău).

În altă ordine de idei, acest teren nici nu putea fi înstrăinat la licitație deoarece prevederile legale stabilite de art. 11 Cod funciar demonstrează fără echivoc că acestea urmează a fi transmise gratuit în proprietatea proprietarilor de apartamente privatizate.

Deci s-a constatat cu certitudine că calculul unor eventuale prejudicii aduse municipalității nu sunt aplicabile cazului în speță, or legiuitorul a prevăzut expres obligația autorității locale de a transmite aceste categorii de terenuri în proprietatea persoanelor care dețin construcții pe acesta. Acțiunile apelanților nu au condus la pierderea dreptului de proprietate a municipalității, ceea ce atestă lipsa unui careva prejudiciu material adus autorității locale.

Totodată, demolarea și edificarea construcțiilor de pe str. Xxxx, mun. Chișinău a fost efectuată cu acordul Primăriei mun. Chișinău care a și eliberat autorizația de demolare/construire, fapt ce constituie un argument suplimentar în aceea că efectuarea construcției a fost coordonată cu autoritatea publică locală care este și proprietarul terenului, afirmații susținute și de alte acte emise de Inspekția de stat în construcții și anexate la materialele dosarului, pe care însă instanța le-a lăsat fără examinare, (cum ar fi documentația de proiect nr. 007, elaborată de "AȘP Goțonoagă", care a fost coordonată cu Direcția Generală Arhitectură și Urbanism din cadrul primăriei mun. Chișinău, și avizată conform cerințelor și normativelor în vigoare, prevedea construcția unei case particulare cu suprafața la sol de 148,74 m², cu înălțimea D+P+E+M (demisol+ parter + etaj + mansarda).

Autorizația de construcție nr. xxxx din 26.06.2006, prin care s-a autorizat efectuarea lucrărilor la obiectivul menționat, în temeiul documentației de proiect.

Actul de inspectare nr. xxxx din 08.07.2008, care a fost întocmit în scopul legalizării construcției și aprecierii gradului de finalizare a bunului imobil, de către specialistul Oficiului Cadastral Chișinău, potrivit căruia este stabilit faptul că suprafața construcției la sol este de 148,7 m.p., așa cum prevedea documentația de proiect.

Extrasul din Registrul Bunurilor Imobile nr. xxxx din 31.10.2012 a confirmat că la data de 23.10.2009, construcția (număr cadastral xxxx) a fost înregistrată cu drept de proprietate la OCT Chișinău (cu modificările efectuate), ca construcție nefinalizată în proporție de xxxx%, cu regimul de înălțime prezent și astăzi, lucrări executate în baza autorizației de construcție nr. xxxx din 26.06.2006 și avizului nr. 05 din 16.07.2009, suprafața construcției fiind de 148,7m.p.

Organele de anchetă și-au bazat învinuirea, la fel și instanța, sentința de condamnare, doar pe declarațiile reprezentantului Primăriei, demersului Primarului General al mun. Chișinău, declarațiile reprezentantului Inspekției de Stat în Construcții, cât și una din scrisorile din partea acestei instituții nr. 657-C din 20.12.2006.

Aceste declarații sunt total contradictorii. Primăria a indicat că suprafața a fost majorată cu 66.86 m.p., în comparație cu documentația de proiect, fără a indica ce suprafață a fost coordonată și autorizată în documentația de proiect și autorizația de construcție, și pe ce suprafață a fost edificată, de fapt construcția. Inspecția de Stat în Construcții a indicat în una din scrisorile sale, nr. 657-C din 20.12.2006, că majorarea construcției a fost cu 72,7 m.p., în comparație cu documentația de proiect.

În contradictoriu cu acest fapt, în altă scrisoare nr. 230c/I2, din 28.03.2008, a Inspecției de Stat în Construcții a confirmat faptul că amplasarea construcției noi, cu extinderea din contul curții comune, a fost coordonată și autorizată de către primărie, informând că, ”documentația de proiect și planul general de amplasare a construcției noi cu extinderea acesteia cu 72,7 m.p. din contul curții comune, a fost coordonată, terenul căreia se află în gestiunea Primăriei mun. Chișinău.”

În documentația de proiect a fost elaborat planul unei construcții noi, suprafața căreia a fost coordonată și aprobată prin actele menționate mai sus, cu extinderea acesteia din contul curții comune cu 72,21 m.p., în comparație cu suprafața construcțiilor vechi, demolate anterior în baza autorizației de demolare. Așa cum suprafața construcției noi cuprindea nu doar suprafața construcțiilor demolate, dar și distanța dintre acestea, Primăria a coordonat și a avizat documentația de proiect, în baza căreia a fost emisă autorizația de construcție, cu suprafața construcției la sol de 148,74 m.p.. Acest fapt este confirmat și prin Scrisoarea Inspecției nr. 364/1-5 din 15.12.2009, adresată ofițerului de urmărire penală.

Prin urmare, dacă primăria a aprobat în documentația de proiect și a eliberat autorizația de construcție, este lipsită de temei juridic și logică învinuirea în majorarea construcției în mod abuziv, din contul terenului ce aparține administrației publice locale, iar probele prezentate de organul de anchetă nu puteau fi admise.

Mai mult, în anul 2008-2009, a fost efectuată urmărirea penală de către Procuratura Generală, în baza art. 328 alin. (1) Cod penal pe faptul depășirii de către persoane cu funcție de răspundere din cadrul Primăriei mun. Chișinău, a limitelor drepturilor și atribuțiilor de serviciu acordate prin lege, ce au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, prin atribuirea terenului proprietate publică, unor persoane pentru construcția unei locuințe în lipsa deciziei Consiliului Local. Prin ordonanța de clasare a cauzei penale din 20.10.2009, probă ignorată, atât de organul de urmărire penală, cât și de instanța de fond, s-a stabilit de către organele de urmărire penală că autorizarea construcției noi, cu extinderea pe terenul proprietate publică, nu a cauzat daune intereselor publice, prin urmare nu au întrunit elementele componenței de infracțiune. În aceeași ordonanță, s-a stabilit faptul că, reprezentantul Primăriei, Scripnic Aurelia, audiată în cadrul procesului penal, a declarat faptul că beneficiarului Calmîș Aurel i s-a permis să extindă Construcția pe un teritoriu, care anterior deja era utilizat pentru construcție, iar în cazul dat era necesar doar acordurile vecinilor, interesele cărora erau afectate în procesul construcției, fără a fi necesar titlul de proprietate. Această ordonanță a confirmat repetat că anume Primăria, benevol a coordonat și autorizat extinderea construcției noi din contul curții comune, iar acest lucru s-a contrazis cu declarațiile actuale ale reprezentanților primăriei precum că terenul a fost ocupat abuziv de către familia Calmîș.

Sunt contradictorii și concluziile instanței de fond precum că ”chiar dacă înscrisurile prezente la dosar variază la determinarea suprafeței pe care inculpații au construit-o în plus, instanța a constatat că faptul construirii neautorizate, în acțiunile inculpaților, a fost atestat.”

Nu poate constitui argument plauzibil al acuzării privind acapararea terenului, faptul că suprafața construcției edificate este mai mare decât suprafața imobilelor demolate, or această procedură a fost coordonată cu autoritatea publică locală prin eliberarea autorizației de construire. Mai mult ca atât, terenul pe care a fost amplasată noua construcție constituie terenul aferent imobilelor mai vechi care urma a fi privatizat cu titlu gratuit. La dosar lipsesc careva probe care atestă depășirea acestor limite ceea ce constituie un alt temei de casare a sentinței atacate.

Cu referire la edificarea celor două nivele fără modificări la documentația de proiect, au menționat că învinuiții au fost sancționați contravențional pentru acest fapt. La 23.07.2008 au achitat amenda contravențională potrivit Procesului verbal seria ISC nr. xxxx din 23.07.2008 și Decizia nr. xxxx din 23.07.2008. Totodată prin prescripția din 23.07.2008 seria ISC nr.xxxx lucrările de construcție au fost sistate până la legalizarea abaterilor.

Astfel, sancționarea pentru efectuarea unor construcții neautorizate sunt reglementate de cadrul normativ respectiv cum ar fi art. 179 Cod contravențional, ceea ce în consecință a permis a concluziona că aplicarea prevederilor art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal nu sunt oportune la cazul în speță, or aceasta a condus la emiterea unui dispozitiv contrar motivării soluției.

În scopul legalizării construcției finale a fost întocmită la cerere, de către Centrul de Expertize Independente din R.M. ”Cexin”, Expertiza tehnică — (Научно-техническое исследование) nr. 456 din 21.08.2008. La capitolul ”Concluzii și recomandări s-a stabilit că, ”... starea tehnică a elementelor constructive a casei de locuit din str. Xxxx, în totalmente corespunde cerințelor și normelor pe criteriul A ”Rezistentă și stabilitate”, iar deciziile de replanificare corespund cerințelor, asigurând condiții normale de exploatare. Lucrările de reconstrucție și replanificare efectuate, se încadrează în normele legale și pot fi legalizate. Casa de locuit din str. Xxxx, nu influențează negativ la insolarea imobilelor existente în vecinătate...”).

La data de 23.10.2009, în baza avizului Inspecției de Stat în Construcție, privind gradul de finisare al construcției, se face înregistrarea dreptului de proprietate la OCT. Chestiunea privind edificarea a 2 nivele, fără modificări la documentația de proiect, a fost examinată inclusiv în instanță, prin hotărârea Curții de Apel nr. 3-32xxxx/11 din 29.11.2011, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3r-1029/12 din 20.06.2012, care au constatat ca ilegală dispoziția Primăriei privind demolarea celor 2 nivele și a confirmat repetat legalitatea lor.

Legalitatea acestei construcții precum și faptul că aceasta corespunde tuturor normelor în construcții servește Procesul verbal de recepție finală nr. xxxx din 30.06.2015, în temeiul căruia construcția este dată în exploatare. Aceasta a fost eliberat la 30.06.2015, în urma obținerii tuturor avizelor necesare, cu coordonarea tuturor organelor de resort, inclusiv Inspecția de Stat în Construcție și Primăria mun. Chișinău.

Cu referire la opinia instanței vis-a-vis de argumentul expus de apărare privind dubla incriminare, au subliniat că în cauza Ozturk vs. Germania, Curtea analizează

caracterul "penal" al contravenției și statuează ca o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CEDO, care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

Iar constatarea de către organele de resort a unei contravenții pe seama aceleiași plângeri a părților vătămate privind abaterile de la proiect și ulterior sancționarea penală a aceleiași acțiuni constituie un caz clasic care atestă încălcarea principiului non bis in idem.

Argumentul instanței precum că samavolnicia se manifestă prin ocuparea terenului proprietate municipală este eronat deoarece aceasta contravine prevederilor legale stabilite pentru folosința terenului de pe lângă construcțiile proprietate private care până la moment nu a fost privatizat. Însă construcția edificată nu s-a extins în exteriorul curții de pe strada Xxx mun. Chișinău, fapt confirmat de toți actorii antrenați în acest proces, astfel că noțiunea de ocupare a terenului public admisă de prima instanță este una eronată. Este notoriu faptul că terenul aferent caselor de locuit cu apartamente privatizate până la transmiterea în proprietate de către autoritățile locale se află în folosința proprietarilor construcțiilor amplasate pe acesta, astfel că noțiunea de ocupare a terenului nu este relevantă cauzei. Calificarea terenului ocupat nu corespunde realității odată ce această porțiune de teren și așa era utilizată de noi.

Privitor la acțiunile factorilor de decizie din cadrul primăriei mun. Chișinău, care au permis eliberarea actelor pentru noua construcție, care trasează în linii mari faptul că ridicarea construcției noi nu afectează drepturile autorității publice sau al altor locatari vecini, iar acțiunile noastre nu au avut un caracter samavolnic, dar coordonat cu autoritățile competente.

La materialele dosarului sunt anexate suficiente probe care să ateste că construcția edificată este amplasată nemijlocit pe terenul aferent fostelor construcții, ceea ce demonstrează ilegalitatea învinuirii aduse.

Instanța de fond, la examinarea cauzei, nu a reținut, că potrivit ordonanței Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău din 03.12.2009, inculpații au fost scoși de sub urmărirea penală din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal, în acțiunile acestora, cu clasarea cauzei penale pornită la 14 august 2008 de către Procuratura s. Centru, mun. Chișinău, în temeiul art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prin ordonanța Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău din 09.06.2010 a fost restituită cauza penală pentru completarea urmăririi penale, iar prin ordonanța Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău din 01.07.2014, a fost anulată ordonanța Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău din 03.12.2009, prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a inculpaților, din motivul lipsei în acțiunile acestora a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar urmărirea penală în prezenta cauză penală a fost reluată în temeiul prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, motivându-se prin faptul că urmărirea penală a fost efectuată incomplet.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015, a fost declarat neconstituțional alin. (1) al articolului 287 Cod de procedură penală nr. 122-XV din 14.03.2003, care prevedea: reluarea urmăririi penale după

încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță, dacă, ulterior se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

Conform pct. 25 din Decizia Curții Constituționale nr. 82 din 18.11.2016, Curtea a reținut, că în cazul în care ordonanțele de reluare a urmăririi penale nu sunt întemeiate pe circumstanțele art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, acestea sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice.

Astfel, soluția Curții Constituționale, pronunțată prin Hotărârea nr. 12 din 14.05.2015, nu împiedică, ci, dimpotrivă, dă posibilitate de a fi valorificată prin solicitarea revizuirii hotărârii judiciare, în cazul în care consecințele grave ale încălcării continuă să se producă.

În speță, instanța de fond a omis să se pronunțe asupra legalității ordonanței Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău din 09.06.2009 și 01.07.2014, prin care a fost anulată ordonanța Procuraturii Centru, mun. Chișinău din 03.12.2009, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, din motivul lipsei în acțiunile acestora a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal și reluarea urmăririi penale în prezenta cauză în baza prevederilor art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, în cazul în care se constată existența unei hotărâri neanulate privind scoaterea de sub urmărire penală a inculpatului, aceasta constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului manifestate prin încălcarea principiului non bis in idem, care stabilește inadmisibilitatea pedepsirii repetate pentru una și aceeași faptă.

Conform art. 287 Cod de procedură penală, reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, alin. (1) art. 287 a fost abrogat prin Legea nr. 197 din 28.07.2016, în vigoare din 09.09.2016, în urma adoptării Hotărârii Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015.

În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.

În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

În acest context, s-a reținut că ordonanța Procuraturii s. Centru, mun. Chișinău, din 01.07.2014, prin care a fost anulată ordonanța Procuraturii Centru, mun. Chișinău, din 03.12.2009, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal, și s-a dispus reluarea urmăririi penale în prezenta cauză penală, a fost adoptată de procurorul ierarhic superior în baza prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

Ordonanța a fost adoptată și în baza art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, însă în ea nu face referire la careva fapte noi sau recent descoperite, ori un viciu

fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă, dar se limitează doar la niște fraze generale, cum ar fi: ”Ordonanța urmează a fi anulată deoarece a dispărut circumstanța care a stat la bază și a servit temei de scoatere de sub urmărire penală...”.

Astfel, niciunul din aceste argumente nu face trimitere la fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă...” și, prin urmare, ordonanța Procuraturii Centru, mun. Chișinău din 03.12.2010, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, din motivul lipsei în acțiunile acestora a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost adoptată legal, iar temeiuri legale de anulare a ei prin ordonanța Procuraturii s. Centru mun. Chișinău din 01.07.2014, nu au fost.

O abordare contrară într-o astfel de situație juridică, afectează grav principiul general privind procesul penal prevăzut la art. 22 Cod de procedură penală, ce reglementează dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori.

La fel, în cadrul procesului penal au avut loc unele lacune în ceea ce ține de prelungirea termenului de urmărire penală (ex. Vol. I : f.d. 72, 188 - 2 ordonanțe de prelungire a termenului urmăririi penale, dar cu soluții diferite, f.d. 97-99, 103, 105- lipsește semnătura apărătorului la unele compartimente ale actului procedural; Vol. II f.d. 9,10,14,18,20,81,193,197 - ordonanțe de prelungire a termenului urmăririi penale, dar cu lacune în ceea ce ține de prelungirea termenului de urmărire penală).

În partea ce ține de învinuirea adusă conform art. 258 Cod penal, latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal se caracterizează prin intenție directă sau indirectă.

În consecință, nu a fost demonstrată în ședința de judecată nici intenția directă sau indirectă a inculpaților în comiterea faptei imputate.

În felul acesta, în acțiunile inculpaților lipsește latura obiectivă, fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii. Vinovăția inculpaților nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, dubiile în probarea învinuirii urmând a fi interpretate în favoarea inculpaților, prin urmare, este necesar să fie emisă o decizie de achitare și la acest capăt de învinuire.

La fel și acuzația adusă în temeiul art. 258 Cod penal nu corespunde acțiunilor lor, or aceasta are referință la acțiunile de încălcarea de către proprietari, sau locatari a regulilor de exploatare, reparație și modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit, precum și a comunicațiilor lor interne, ceea ce nu are relevanță asupra acestei spețe.

La acest capitol, instanța nici nu a concretizat care regula de exploatare, reparație și modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit a fost încălcată, ceea ce constituie temei de a considera sentința - o hotărâre nemotivată, ceea ce contravine dreptului la un proces echitabil.

Instanța de apel urma să ia în considerație și concluziile Raportului de expertiză tehnică nr. xxxx1 din 17.09.2012, care la capitolul concluzii, a stabilit că cauza principală de apariție a fisurilor la apartamentul 3, este vârsta înaintată a acestora, influența cutremurelor de pământ, starea nesatisfăcătoare a construcțiilor, întreținerea lor necorespunzătoare, lipsa reparațiilor capitale și curente, amplasarea acesteia în imediata apropiere a drumului pe care se deplasează transportul auto ș.a. În concluzia

finală a raportului de expertiză s-a menționat că, așa cum cauzele deteriorării ap. 3 au fost altele decât construcția casei particulare, suma prejudiciului material nu necesită a fi stabilită.

Mai mult, apelanții au subliniat că ei au acționat în calitate de reprezentanți împuterniciți prin procura de către proprietari, la care instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare.

Astfel, instanța de fond, la pronunțarea sentinței a dat o apreciere eronată probelor administrate în ședința de judecată, contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, ceea ce a dus la calificarea incorectă a faptelor incriminate în condițiile în care fapta dată nu întrunește componentele infracțiunii date sub aspectul laturii obiective și laturii subiective.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018, apelul a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Calmîș Aurel și Calmîș Viorica au fost achitați de sub învinuirea săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d), 258 Cod penal, pe motiv că faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunilor.

Instanța de apel a statuat că, ordonanțele procurorului în baza cărora s-a reluat urmărirea penală după scoaterea lui Calmîș A. și Calmîș V. de sub urmărirea penală este datată la 01 iulie 2014 - după patru ani și șapte luni de la data pronunțării ordonanțelor din 03 decembrie 2009 privind scoaterea lui Calmîș A. și Calmîș V. de sub urmărirea penală.

Conform art. 63 alin. (2) și alin. (3) Cod de procedură penală, persoana în privința căreia a fost emisă ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuit nu se poate afla mai mult de trei luni și organul de urmărire penală este obligat să dispună scoaterea persoanei de sub urmărirea penală.

Ordonanțele procurorului adjunct al Procuraturii sectorului Centru, municipiului Chișinău privind anularea ordonanțelor de scoatere a persoanelor de sub urmărirea penală din 01 iulie 2014 și, respectiv, reluarea urmăririi penale nu conține fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente ce ar fi afectat hotărârea pronunțată.

În atare situație, în cauză, reluarea urmăririi penale după scoaterea de sub urmărirea penală a persoanelor este lovită de nulitate absolută, de vreme ce procedura respectivă contravine prevederilor stipulate în articolul 50 din Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în articolul 14 paragraful 7 din Pactul Internațional ONU privind drepturile civile și politice, în articolul 4 Protocolul 7 din CEDO, în articolele 6 pct. 44), 22 alin. (2), 287 alin. (4) Cod de procedură penală și în articolul 7 alin. (2) Cod penal, prin, prisma aplicării principiului fundamental potrivit căruia nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă.

În cauză există un proces - verbal contravențional, precum și o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă cu privire la faptele care se conțin în actul de învinuire a inculpaților.

Potrivit procesului - verbal seria ISC nr. xxxx cu privire la contravenția administrativă, Calmîș V. a fost sancționată în baza articolului 1492 Cod cu privire la contravențiile administrative, iar conform deciziei seria ISC nr. xxxx cu privire la

aplicarea sancțiunii administrative, contravenientului Calmîș V. i-a fost aplicată o sancțiune administrativă în mărime de 25 unități convenționale, ceea ce constituie 500 lei.

Conform procesului verbal, agentul constatator a constatat următoarea stare de fapt: "... s-a executat modificarea construcției, imobilul, casă, locuință fără documentația de proiect prin edificarea etajelor doi și trei, fără respectarea documentelor normative privind rezistența și stabilitatea construcției. Se încalcă Legea nr. 721-XIII din 02.02.96 privind calitatea în construcții art. 13 (1)...".

Analizând în plan comparat: starea de fapt imputată prin rechizitoriu și reținută prin sentință cu starea de fapt stabilită prin procesul - verbal nominalizat supra, s-a observat că inculpata Calmîș V., a fost supusă răspunderii contravenționale pentru construcția pe verticală a celor două etaje a blocului de locuit amplasat în municipiul Chișinău, strada Xxxx., fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997, în vigoare la data respectivă.

Astfel, în altă cauză contravențională, agentul constatator a considerat dovedită vinovăția lui Calmîș V. în modificarea blocului prin edificarea etajelor doi și trei fără respectarea documentelor normative privind rezistența și stabilitatea construcției.

Procesul - verbal cu privire la contravenția administrativă în privința căruia nu a fost exercitată calea de atac, este definitiv și irevocabil, iar prin prisma jurisprudenței CtEDO, are caracter penal, dat fiind că contravenția, ca faptă prejudiciabilă aparține noțiunii autonome de "materie penală".

Judecând cauza penală, s-a stabilit că unele fapte ale inculpatei Calmîș V. ce vizează edificarea neautorizată a celor două etaje, incriminate inclusiv și prin rechizitoriu și reținute prin sentință, după natura juridică, gradul prejudiciabil, obiectul și rezultatul infracțional, sunt similare faptei contravenționale reținute în sarcina ei în cadrul cauzei contravenționale finalizate, prin întocmirea procesului -verbal cu seria ISC nr. xxxx și a deciziei cu seria ISC nr. xxxx cu privire la aplicarea sancțiunii administrative. Potrivit copieii de pe ordinul de încasare a numerarului nr. 145313107 rezultă că Calmîș V. a achitat amenda în mărime de 25 unități convenționale.

În atare situație, în cauză s-a reținut că autoritatea de lucru judecat or, hotărârea anterioară datată în cauza contravențională se referă la Calmîș V., adică la persoana inculpată în prezentul proces penal, precum și vizează unele acțiuni ce formează parțial obiectul noii judecăți în cauza penală, dat fiind că faptele au fost săvârșite cu aceeași ocazie și în aceleași împrejurări.

În consecință, în speță, inculpații nu sunt pasibili condamnării pe episodul edificării ilegale a celor două etaje a construcției amplasate în municipiul Chișinău, str. Xxxx, dat fiind că pentru acțiunile respective, ea a fost supusă răspunderii contravenționale soldate cu aplicarea sancțiunii contravenționale, circumstanțe care se bucură de autoritatea lucrului judecat în fața instanței penale.

Cu privire la capătul de învinuire în construcția samavolnică a două etaje pe verticală, contrar proiectului de execuție elaborat și vizat de către organele competente, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit de legislație.

Potrivit hotărârii instanței de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2011 a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Calmîș I. și Calmîș M., fiind anulat, ca fiind ilegal actul administrativ, - dispoziția Primarului General Interimar nr. 386/D din 18 mai 2011 cu privire la demolarea nivelelor construite neautorizat a imobilului amplasat în municipiul Chișinău, str. Xxxx, hotărâre menținută prin decizia Colegiului Civil, Comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2012.

La cuprinsul hotărârii menționate se invocă: „... conform probelor prezentate, rezultă că Calmîș Ion și Calmîș Maria sunt proprietarii imobilului, situat în adresa mun. Chișinău, str. A. Xxxx și potrivit expertizei tehnico - științifice efectuată de către Centrul de Expertize Independente din 21 august 2008 modificările efectuate la construcție corespund normelor în construcție.”

Inculpații, pe tot parcursul procesului penal, inclusiv și în ședința de judecată, au respins total învinuirea în comiterea infracțiunilor imputate prin rechizitoriu, motivând că nu se consideră vinovați de săvârșirea acestor fapte, deoarece construcția blocului locativ amplasat în municipiul Chișinău, str. Xxxx a fost executată în conformitate cu legislația în vigoare; totodată, au indicat că prin construcția blocului nominalizat nu au fost înrăutățite condițiile locative ale locatarilor din curtea comună. Versiunea inculpaților nu a fost combătută prin probele prezentate de partea învinuirii.

Cu privire la învinuirea înaintată în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, s-a constatat că probele prezentate în susținerea părții acuzării nu dovedesc vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii respective.

Din probele administrate a rezultat că suprafața totală a construcției nu a fost modificată, aceasta corespunde suprafeței inițiale indicată în documentația de proiect nr. 007, elaborată de ”AȘP Goțonoagă”, care a fost coordonată cu Direcția Generală Arhitectură și Urbanism din cadrul Primăriei municipiului Chișinău și avizată conform cerințelor și normativelor în vigoare, prevedea construcția unei case particulare cu suprafața la sol de 148,74 m², cu înălțimea D+P+E+M (demisol+ parter + etaj + mansarda).

Autorizația de construcție nr. xxxx din 26.06.2006 prin care s-a autorizat efectuarea lucrărilor la obiectivul menționat, în temeiul documentației de proiect.

Actul de inspectare nr. xxxx din 08.07.2008, care a fost întocmit în scopul legalizării construcției și aprecierea gradului de finalizare a bunului imobil, de către Specialistul Oficiului Cadastral Chișinău, potrivit căruia este stabilit faptul că suprafața construcției la sol este de 148,7 m.p.

Extrasul din Registrul Bunurilor Imobile nr. xxxx din 31.10.2012 confirmă că la data de 23.10.2009, construcția (număr cadastral xxxx) a fost înregistrată cu drept de proprietate la OCT Chișinău (cu modificările efectuate), ca construcție nefinalizată în proporție de xxxx%, cu regimul de înălțime prezent și astăzi, lucrări executate în baza autorizației de construcție nr. xxxx din 26.06.2006 și avizului nr. 05 din 16.07.2009, suprafața construcției fiind de 148,7 m.p.

Declarațiile reprezentantului Primăriei, demersul Primarului General al mun. Chișinău, declarațiile reprezentantului Inspecției de Stat în Construcții și scrisoarea Inspecției de Stat în Construcții nr. 657-C din 20.12.2006 sunt contradictorii, astfel

încât Primăria municipiului Chișinău a indicat că suprafața a fost majorată cu 66,86 m.p., Inspecția de stat în Construcții a indicat această suprafață este de 72,7 m.p., iar reprezentantul Inspecției a declarat că construcția a fost majorată cu 60 m.p. în comparație cu documentația de proiect.

La dosar a fost anexată Scrisoarea Inspecției de Stat în Construcții din 28.03.2008 nr.230C/I2, potrivit căreia Calmîș V. a fost informată că: ”documentația de proiect și planul general de amplasare a construcției noi cu extinderea acesteia cu 72,7 m.p. din contul curții comune a fost coordonată, terenul căreia se află în gestiunea Primăriei mun. Chișinău”.

Prin urmare, construcția, suprafața căreia a fost aprobată prin actele menționate mai sus, s-a executat cu extinderea suprafeței de 72,21 m.p., în comparație cu suprafața construcțiilor vechi, care fusesse demolate anterior, deoarece suprafața construcției noi cuprinde nu doar suprafața construcțiilor demolate, dar și distanța dintre acestea. Acest fapt este confirmat și prin Scrisoarea Inspecției nr. 364/1-5 din 15.12.2009 adresată ofițerului de urmărire penală.

Cu referire la edificarea celor 2 nivele fără documentația de proiect, s-a observat că cazul dat a fost soluționat în procedură contravențională, or conform procesului - verbal cu privire la contravenție din 23.07.2008, Calmîș V. a fost sancționată în baza art. 179¹ alin. (2) Cod contravențional, fiind achitată amenda în aceeași zi. Totodată, prin prescripția din 23.07.2008 seria ISC nr. xxxx, lucrările de construcție au fost sistate până la legalizarea abaterilor.

Centrul de Expertize Independente, prin expertiza tehnico - științifică nr. 456 din 21.08.2008, a concluzionat, că starea tehnică a elementelor constructive a casei de locuit din str. Xxxx, în totalmente corespunde cerințelor și normelor pe criteriul A ”Rezistență și stabilitate”, iar deciziile de replanificare corespund cerințelor asigurând condiții normale de exploatare. Lucrările de reconstrucție și replanificare efectuate, se încadrează în normele legale și pot fi legalizate. Casa de locuit din str. Xxxx nu influențează negativ la izolarea imobilelor existente în vecinătate.

Această chestiune a fost examinată, inclusiv în instanța de fond, prin hotărârea Curții de Apel nr. 3-32xxxx/11 din 29.11.2011, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3r-1029/12 din 20.06.2012, care au constatat ca fiind ilegală dispoziția Primăriei privind demolarea celor 2 nivele și a confirmat repetat legalitatea lor.

Referitor la prejudiciul material cauzat administrației publice locale în mărime de 316 916 lei, s-a observat că mărimea respectivă nu a fost argumentată, nefiind anexate careva probe privind modul de calculare a acestui prejudiciu. Daunele în proporții mari au fost stabilite în temeiul unei copii a Devizului local de calcul, ceea ce nu este convingător, sub aspectul juridic.

Cu privire la învinuirea înaintată în baza art. 258 Cod penal, s-a constatat că probele prezentate în susținerea părții acuzării nu au dovedit vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii respective, învinuirea respectivă fiind bazată, în principal, pe Raportul de expertiză nr. xxxx din 30.05.2011, care a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit din str. Xxxx, de către familia Calmîș a influențat negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte.

Totodată, potrivit Raportului de Expertiză nr. xxxx din 16 decembrie 2011, efectuat în cauza civilă, în pct. 8 este indicat: cauzele apariției deteriorărilor acestei

construcții pot fi - nerespectarea normelor de exploatare, în rezultatul cutremurelor de pământ, vechimii construcției etc.

Prin urmare nu a fost constatată în ce măsură a influențat edificarea construcției-casă particulare, din str. Xxxx, care aparține familiei Calmîș, care este cauza apariției fisurilor și deteriorărilor din construcția lit. A, și care sunt costurile materiale de înlăturare a prejudiciului creat anume din cauza efectuării construcției.

Conform Raportului de expertiză tehnică nr. xxxx1 din 17.09.2012 s-a stabilit că cauza principală de apariție a fisurilor la construcțiile învecinate este vârsta înaintată a acestora, influența cutremurelor de pământ, starea nesatisfăcătoare a construcțiilor, întreținerea lor necorespunzătoare, lipsa reparațiilor capitale și curente, amplasarea acesteia în imediata apropiere a drumului pe care se deplasează transportul auto, ș.a.

Conform procesului - verbal de recepție finală nr. xxxx din 30.06.2015, construcția în litigiu, ce servește ca obiectul infracțiunii în cauza dată, a fost dată în exploatare, fiind însoțit de avizele necesare, eliberate de organele de resort, inclusiv de Inspekția de Stat în Construcții și Primăria municipiului Chișinău.

Potrivit copiei de pe procesul - verbal de recepție finală nr. xxxx din 30 iunie 2015 a rezultat că, comisia de recepție finală a recomandat recepționarea blocului locativ compus din D+P+I suprafața ne locativă și 2+3+4 locativă, iar inspectorul principal al Inspekției de Stat în Construcții indică că: "... lucrarea bloc locativ din str. A. Xxxx, xxxx este acceptat de comisia de recepție, reieșind din expertiza tehnico - științifică a expertului tehnic A. Achișin și avizele pozitive a serviciilor de resort, recomandând recepția finală".

Prin urmare, instanța de apel, nu a reținut ca fiind ilegale, sub aspect penal, faptele incriminate inculpaților Calmîș A. și Calmîș V. ce vizează majorarea pe verticală a construcției de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, cu construirea a două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, - odată ce, în cauză există acte (hotărâri judecătorești, rapoarte de expertize tehnico - științifice, procesul - verbal de recepție finală și alte avize pozitive ale organelor de resort) din care a rezultat cu certitudine legalitatea construcției a blocului locativ nominalizat care dispune de un regim pe verticală D+P+3E+M (demisol + parter + trei etaje + mansardă).

Pe această linie de concluzii, s-a remarcat că demolarea și edificarea construcțiilor de pe str. Xxxx, mun Chișinău a fost efectuată cu acordul Primăriei, care a eliberat autorizația de demolare/construire, iar ulterior a fost eliberată autorizația de construcție nr. xxxx din 26.06.2006, prin care s-a autorizat efectuarea lucrărilor de construcție, în temeiul documentației de proiect.

Actul de inspectare nr. xxxx din 08.07.2008, întocmit de Oficiului Cadastral Chișinău a confirmat faptul că suprafața construcției la sol este de 148.7 m.p, așa cum prevedea documentația de proiect, fapt confirmat și de alte acte emise de Inspekția de Stat în construcții, anexate la dosarul cauzei: documentația de proiect nr. 007, elaborată de "AȘP Goțonoagă", care a fost coordonată cu Direcția Generală Arhitectură și Urbanism din cadrul primăriei mun. Chișinău, și avizată conform cerințelor și normativelor în vigoare, prevedea construcția unei case particulare cu suprafața la sol de 148,74 m2, cu înălțimea D+P+E+M (demisol+ parter + etaj + mansarda). La fel, extrasul din Registrul Bunurilor Imobile nr. xxxx din 31.10.2012 au confirmat că la

data de 23.10.2009, construcția (număr cadastral xxxx) a fost înregistrată cu drept de proprietate la OCT Chișinău (cu modificările efectuate), ca construcție nefinalizată în proporție de xxxx%, cu regimul de înălțime prezent și astăzi, lucrări executate în baza autorizației de construcție nr. xxxx din 26.06.2006 și avizului nr. 05 din 16.07.2009, suprafața construcției fiind de 148,7 m.p.

Mai mult, raportul de expertiză tehnică nr. xxxx1 din 17.09.2012, a stabilit starea apartamentului nr. 3 din str. Xxxx, mun. Chișinău, fiind evidențiate concluziile, potrivit cărora cauzele deteriorării apartamentului respectiv, ce aparține cet. Cutepova V., nu este legată cu obiectul de construcție al inculpaților, iar mărimea prejudiciului material nu necesită a fi evaluată.

Prin urmare, faptele inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunilor imputate prin rechizitoriu, de vreme ce probatoriul administrat nu a dovedit cu certitudine că în cauză există situația de fapt și de drept cu privire la infracțiunile prevăzute la articolele 352 alin. (3), lit. d) și 258 Cod penal, reținute în sarcina inculpaților.

Or, probele prezentate în sprijinul învinuirii nu a demonstrat că inculpații au comis samavolnicia, sub aspect penal, adică că au exercitat un drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, fiind cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

La fel, probele prezentate în sprijinul învinuirii nu au demonstrat că inculpații au încălcat regulile de exploatare, reparație și modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit, precum și a comunicațiilor lor interne, fiind cauzate daune deosebit de mari integrității structurale a blocului de locuit sau a locuințelor altor proprietari sau locatari ori fiind înrăutățite condițiile locative ale acestora, prima instanță, stabilind o situație de fapt inexactă și a reținut o situație de drept incorectă.

Prima instanță a apreciat probele administrate în cauză incomplet și nu sub toate aspectele, dat fiind că nu sunt motivate temeinic și legal concluziile cu privire la vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunilor imputate, existând, în așa fel, dubii rezonabile referitor la faptele inculpaților, în sensul întrunirii elementelor infracțiunilor imputate.

Or, sentința atacată nu cuprinde descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru condamnarea inculpaților, cu indicarea motivelor pentru care se resping probele aduse în sprijinul apărării.

În cazul în care există dubii rezonabile în probarea învinuirii înaintate inculpatului prin rechizitoriu, care nu pot fi înlăturate, condamnarea inculpaților nu poate fi bazată pe presupuneri, dat fiind că procesul penal este guvernat de principiul de bază - prezumția nevinovăției. Or, dubiile în probarea învinuirii, care nu pot fi înlăturate în ședința de judecată în apel, conform prevederilor articolului 8 alin. (3) Cod de procedură penală, se interpretează în favoarea inculpatului.

Prin urmare, temei legal pentru achitarea inculpaților - faptele inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunilor imputate, motiv pentru care este lovită de nulitate absolută sentința de condamnare în baza art. 258 și 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și cu menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că, hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Potrivit deciziei Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 iulie 2019, recursul ordinar a fost admis, casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, aspectele stabilite de instanța de apel întru dispunerea achitării inculpaților se găsesc atât la temeiurile de achitare, cât și a celor de încetare a procesului penal, or, pronunțarea unei sentințe de achitare în baza temeiurilor prevăzute de art. 390 alin. (1) Cod de procedură penală, echivalează cu nevinovăția penală a inculpatului, însă sentința de încetare a procesului se adoptă în situație în care se constată existența unui din cazurile invocate la alin. (1) art. 391 Cod de procedură penală.

Deci, rezultă că, motivarea soluției instanței de apel contrazice dispozitivul hotărârii, odată ce în motivarea soluției de achitare a inculpaților a invocat temeiuri și circumstanțe ce duc la încetarea procesului penal.

La fel, instanța de apel, dispunând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d), 258 Cod penal, din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor, nu a indicat care anume din elementele componenței de infracțiuni incriminate nu sunt întrunite în acțiunile inculpaților și nu și-a motivat decizia sub acest aspect.

În motivarea soluției de achitare a inculpaților de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, instanța de apel a indicat fraze de ordin general, fără însă a supune unei verificări minuțioase și obiective fiecare probă separat, sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludentei și veridicității, iar toate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

7. Conform deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2020, apelul a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Calmîș Aurel și Calmîș Viorica au fost achitați de sub învinuirea săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d), 258 Cod penal, pe motiv că faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunilor.

Instanța de apel a statuat că, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecății, or, probele administrate de organul de urmărire penală și verificate de instanța de fond, nu sunt pertinente, concludente și veridice în conformitate cu prevederilor art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, ce ar confirma vinovăția inculpaților, urmare a faptului că în cazul dat, faptele incriminate lui Calmîș A. și Calmîș V. nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) și art. 258 Cod penal.

Astfel, se constată următoarele.

Conform ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului, Calmîș A. și Calmîș V. se învinuiesc de aceea că, au exercitat un drept presupus în mod arbitrar prin încălcarea ordinii stabilite, cauzând daune în proporții deosebit de mari ***intereselor publice și încălcând regulile de exploatare într-un bloc de locuit, înrăutățindu-le condițiile locative ale altor proprietari***, în următoarele circumstanțe.

În luna mai a anului 2006, Calmîș Aurel, împreună cu soția sa, Calmîș Viorica, acționând în baza procurii eliberate de Calmîș Ion și Calmîș Maria, având Autorizația

de desființare nr. xxxx din 10 mai 2006, Certificatul de urbanism nr. xxxx din 10 mai 2006, Proiectul de execuție și Autorizația de construire nr. xxxx din 26 iunie 2006, eliberate de către Primăria mun. Chișinău, potrivit căreia s-a autorizat executarea lucrărilor de construire a unei noi locuințe pe verticală în două nivele cu mansardă D+P+1E+M pe teritoriul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9 și nr. 10 și a șurelor nr. 2 și nr. 3, amplasate în curtea comună de pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău, acționând de comun acord, urmărind scopul edificării unei construcții majorate contrar proiectului de execuție, **au acaparat în mod samavolnic o porțiune de teren** din contul curții comune de pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău, ce constituie proprietate municipală, **cu suprafața de 72,7 m.p.**, în lipsa deciziei Consiliului mun. Chișinău, prin ce a încălcat prevederile art. 14 alin.(2) lit. c) al Legii privind administrația publică locală, potrivit căreia, consiliul local decide darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), în condițiile legii. Astfel, prin acțiunile lor, inculpații **au cauzat administrației publice locale un prejudiciu în mărime de 316.916 lei.**

Ulterior, Calmîș Aurel, de comun acord cu soția sa, Calmîș V., urmărind scopul majorării pe verticală a construcției de pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, **au construit două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente**, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997.

Astfel, Calmîș A. și Calmîș V. sunt învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, individualizată prin samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar, prin încălcarea ordinii stabilite, cauzând daune în proporții deosebit de mari **intereselor publice**, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale **persoanelor fizice**.

Totodată, Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, acționând de comun acord, **contrar proiectului de execuție** elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, în rezultatul acțiunilor sale, **au edificat în mod samavolnic blocul locativ** de pe str. Xxxx, xxxx, ce dispune de un regim de înălțime D+P+3E+M, **încălcând regulile de exploatare a acestuia**, în rezultatul căreia, **au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună**, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că **lucrările efectuate la construcția casei de locuit** situate pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău de către Calmîș V. și Calmîș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte, iar valoarea totală a lucrărilor și cheltuielile pentru reabilitarea **apartamentului nr. 3 de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, ce-i aparține familiei Cutepova, constituie suma de 284.622,03 lei.**

Astfel, Calmîș A. și Calmîș V. sunt învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal, individualizată prin **încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit**, fapt care **a cauzat daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari, înrăutățindu-le condițiile locative ale acestora.**

Latura obiectivă a infracțiunii specificate art. 352 Cod penal, include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiune de exercitare a unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite; 2) urmărirea prejudiciabilă și anume daunele în proporții mari cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Rezumând normele de drept în raport cu circumstanțele de fapt, în acțiunile inculpaților Calmîș A. și Calmîș V. nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii de samavolnicie, or, în acțiunile lor s-a constatat cert lipsa laturii obiective a infracțiunii incriminate.

În contextul dat, este constatat că, prin **hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011**, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Calmîș Ion și Calmîș Maria, fiind anulat ca fiind ilegal actul administrativ - dispoziția primarului general interimar nr. 386/D din 18.05.2011 cu privire la demolarea nivelelor construite neautorizat imobilului amplasat în mun. Chișinău, str. Xxxx. Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011, a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20.06.2012.

Astfel, s-a reținut că, instanța de contencios administrativ prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011, a constatat că, conform probelor prezentate, a rezultat că Calmîș I. și Calmîș M. sunt proprietari ai imobilului amplasat în mun. Chișinău, str. Xxxx și potrivit expertizei tehnico-științifice efectuată de către Centrul de Expertize Independente din 21.08.2008, modificările efectuate la construcție corespund normelor de construcție.

În acesta ordine de idei, în cadrul cercetării judecătorești nu au fost prezentate probe concludente și pertinente ce ar confirma existența faptei prejudiciabile exprimată în acțiune de exercitare a unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, or, **prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20.06.2012, s-a stabilit că, modificările efectuate la construcție din str. Xxxx, mun. Chișinău, corespund normelor de construcție.**

Mai mult, potrivit documentației de proiectelaborată de "ASP Goțonoagă", aceasta a fost coordonată cu Direcția Generală Arhitectură și Urbanism din cadrul Primăriei mun. Chișinău și vizată conform cerințelor și normativelor în vigoare, prevedea construcția unei case particulare cu suprafața la sol de 148, 7 m², cu înălțimea D+P+E+M (demisol+parter+etaj+mansarda).

Prin autorizația de construire nr. xxxx din 26 iunie 2006, la cererea d-nei Calmîș M. și d-lui Calmîș I., a fost autorizată executarea lucrărilor de construire a unei locuințe noi terenul eliberat în urma demolării apartamentelor nr. 9, nr. 10, șurelor nr. 2 și nr. 3, pe terenul de pe str. Xxxx, mun. Chișinău.

Conform extrasul din Registrul Bunurilor Imobile nr. xxxx din 31.10.2012, s-a confirmat că la data de 23.10.2009, (construcția cu număr cadastral xxxx) a fost înregistrată cu drept de proprietate la OCT Chișinău (cu modificările efectuate), ca construcție nefinalizată în proporție de xxxx%, cu regimul de înălțime prezent și astăzi, lucrări executate în baza autorizației de construcție nr. xxxx din 26.06.2006 și avizului nr. 05 din 16.07.2009, suprafața construcției fiind de 148, 7 m².

În acest sens, s-a constatat cu vehemență că construcția din str. Xxxx, mun. Chișinău, atât ceea ce ține de majorarea suprafeței, precum și ridicarea construcției verticale, au fost executate conform documentației de proiect, în acest sens fiind eliberată autorizația de construire nr. xxxx din 26 iunie 2006, iar faptul că aceasta construcție corespunde normelor de drept, s-a confirmat prin faptul că construcția dată a fost înregistrată OCT, cu drept de proprietate.

Totodată, în materialele cauzei penale se regăsește *scrisoarea Inspecției de Stat Construcție din 28.03.2008 nr. 230C12, din care a rezultat că, documentația de proiect și anul general de amplasare a construcției noi, cu extinderea acesteia cu 72,7 m2 din contul curții comune a fost coordonată cu autoritățile*, terenul căruia se află în gestiunea Primăriei mun. Chișinău.

Prin urmare, acuzația adusă inculpaților este neîntemeiată și declarativă, în situația în care, în cadrul cercetării judecătorești, prin probe cercetate, a rezultat evident că suprafața construcției cuprinde atât suprafața apartamentelor vechi cu nr. 9 și nr. 10 și a șurelor cu nr. 2 și nr. 3, care au fost demolate în temeiul autorizației de desființare nr. xxxx din 10 mai 2006, plus construcția a fost extinsă cu 72, 7 m2 în baza documentației de proiect care a fost coordonată cu Direcția Generală Arhitectură și Urbanism din cadrul Primăriei mun. Chișinău și vizată în acest sens, care prevedea construcția unei case particulare cu suprafața la sol de 148, 7 m2.

În asemenea circumstanțe, acuzatorul de stat nu a specificat în cadrul cercetării judecătorești prin ce se manifestă fapta prejudiciabilă incriminată inculpaților Calmîș A. și Calmîș V., or, din materialele cercetate rezultă cert că inculpații, la ridicarea construcției din str. Xxxx, mun. Chișinău, nu au comis careva încălcări ordinii stabilite de legislația în vigoare, construcția vizată fiind executată conform documentației de proiect și autorizației de construcție, fapt confirmat și prin expertiza tehnico-științifică efectuată de către Centrul de Expertize Independente din 21.08.2008, care a stat la baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011.

Mai mult, s-a constatat că, deși, prin demersul nr. 02-116/536 din 9 iulie 2010 a Primarului General al mun. Chișinău, a fost solicitată pornirea urmăririi penale în privința familiei Calmîș, pe faptul acaparării samovolnic a unei porțiuni de teren din contul curții comune de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, tot membrii din cadrul Primăriei mun. Chișinău au eliberat la data de 30.06.2015 procesul-verbal de recepție finală nr. xxxx a blocului locativ din str. Xxxx, mun. Chișinău .

Conform procesului-verbal de recepție finală nr. xxxx din 30.06.2015, Inspecția de Stat în Construcție a recomandat recepția finală a blocului locativ din str. Xxxx, mun. Chișinău, dat fiind faptul că comisia de recepție a acceptat blocul locativ, reieșind din expertiza tehnico-științifică a expertului tehnic A. Achișin și avizele pozitive a serviciilor resort.

La caz, s-a ținut cont și de declarațiile reprezentantului părții vătămate Urechean Valentina, date în ședința instanței de apel, care a specificat că, deși în anul 2010, primarul s-a adresat la organul de urmărire penală cu un demers privind lezarea drepturilor administrației publice locale, tot primăria, a emis pe cazul dat procesul-verbal de recepție.

Astfel, în acțiunile inculpaților, nu s-a identificat latura subiectivă a infracțiunii de samovolnicie, în contextul în care organul de urmărire penală în cadrul urmăririi

penale nu a adeverit intenția acestora, or, aceștia au acționat în limita ordinii stabilite de lege.

Totodată, circumstanța care a făcut neîntemeiată învinuirea adusă inculpaților a constituit *procesul-verbal cu privire la contravenție din 23.07.2008 întocmit în privința lui Calmîș V. în baza art. 179¹ alin. (2) Cod contravențional*, potrivit căruia agentul constator a stabilit că a fost executată modificarea construcției, imobilul, casa, locuință fără documentație de proiect în edificarea etajelor doi și trei, fără respectarea documentelor normative privind rezistența și stabilitatea construcției.

Or, prin rechizitoriu, lui Calmîș Aurel, de comun acord cu Calmîș Viorica, i s-au incriminat precum că, urmărind scopul majorării pe verticală a construcției de pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, au construit două etaje în mod samavolnic, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997, în vigoare la momentul săvârșirii faptelor, totodată, încălcând regulile de exploatare a acestuia, în rezultatul căreia, au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr.xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău de către Calmîș V. și Calmîș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte, înrăutățindu-le condițiile locative.

La caz, s-a reținut că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal este format din relațiile sociale privitoare la efectuarea în condiții de legalitate a exploataării, reparației sau modificării locuințelor dintr-un bloc de locuit ori a comunicațiilor lor interne.

Victima infracțiunii este în mod alternativ: a) proprietarul blocului de locuit; b) alți proprietari, chiriași sau arendași de locuințe (alții decât făptuitorul).

Latura obiectivă include: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor de exploatare, reparație sau modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit ori a comunicațiilor lor interne; 2) urmările prejudiciabile sub forma înrăutățirii condițiilor locative ale altor persoane, chiriași sau arendași; 3) legătura causală între fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În acest sens, se interzice: modificarea, reamenajarea, consolidarea și reparația capitală a clădirilor și edificiilor, executate fără certificatul de urbanism și autorizația de construire; efectuarea în locuință a lucrărilor care provoacă deteriorarea încăperilor sau că condițiile normale de trai ale altor locatari; construirea, fără autorizație, a balcoanelor, logiilor și altor asemenea construcții de folosire individuală; resistemizarea locuinței, fără permisiunea proprietarului blocului de locuit și fără documentația de proiect, abordată de către specialiștii atestați, în baza expertizei tehnice, și coordonată cu Inspekția de stat în Construcții, etc.

Infracțiunea de la art. 258 Cod penal se consideră consumată din momentul apariției pericolului real pentru integritatea structurală a blocului de locuit sau a locuințelor unor proprietari, chiriași sau arendași ori din momentul constatării

în răutății condițiilor locative ale acestora.

Dacă fapta nu implică un asemenea pericol sau astfel de urmări prejudiciabile, atunci cele comise pot fi calificate conform Codului contravențional.

Latura subiectivă a infracțiunii în cauză se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele infracțiunii pot consta în: interesul material, răzbunare, ură, intenții huliganice, etc.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă, care la momentul săvârșirii acțiunii a atins vârsta de 16 ani și care are calitatea specială de proprietar, chiriaș sau arendaș.

În aceasta consecință, fapta incrimintă lui Calmîș V. prin rechizitoriu, este similară parțial faptei incriminate acesteia prin procesul-verbal cu privire contravenție din 23.07.2008, ceea ce denotă că în privința ei deja există hotărâre definitivă pe aceleași circumstanțe.

În procesul verbal, agentul constator a constatat următoarea stare de fapt: ” ... s-a executat modificarea construcției, imobilul, casă, locuință fără documentația de proiect în edificarea etajelor doi și trei fără respectarea documentelor normative privind rezistența și stabilitatea construcției. Se încalcă Legea nr. 721-XIII din 02.02.96 privind calitatea în construcții art. 13 (1)...”.

Procesul - verbal nominalizat este definitiv și irevocabil, iar prin prisma jurisprudenței CtEDO, are caracter penal, dat fiind că contravenția, ca faptă prejudiciabilă aparține noțiunii autonome de ”materie penală”. Criteriile privind identificarea naturii juridice a faptei au fost utilizate pentru prima dată în Hotărârea Engel și alții împotriva Olandei din 8 iunie 1976, fiind ulterior, preluate de jurisprudența Curții, ce vizează hotărârile Moldovei, potrivit cărora fapta calificată de dreptul național ca contravenție este de natură juridică penală, și anume Hotărârea Ziliberbeg c. Moldovei din 01 februarie 2005; hotărârea Guțu c. Moldovei din 7 iunie 2007; Hotărârea Russu c. Moldovei din 15 august 2008; Hotărârea Hyde Park c. Moldovei din 7 aprilie 2009; Hotărârea Masaev c. Moldovei in 12 mai 2009; Hotărârea Fornin c. Moldovei din 11 octombrie 2011; Hotărârea Brega și alții c. Moldovei din 24 decembrie 2012.

În acest sens, hotărârea agentului constator în procesul contravențional menționat este de natură juridică penală, în condițiile stabilite în acest act, are o anumită putere în cauza penală judecată, cunoscută sub denumirea de autoritatea de lucrului judecat.

Referitor la condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca hotărârea luată într-o cauză contravențională să aibă efectele respective asupra cauzei penale, se cer întrunite cumulativ următoarele condiții:

aceeași faptă să fie inițial calificată și sancționată drept contravenție, iar ulterior ca infracțiune;

fapta care a determinat aplicarea sancțiunii contravenționale să se integreze în materialitatea ei în structura componenței de infracțiune;

procesul penal să fie pornit împotriva aceleiași persoane din cauza contravențională, ulterior, să aibă calitatea procesuală de învinuit sau inculpat, în altă cauză penală, altfel pus, lipsa de identitate între celelalte părți din cauza penală nu are relevanță sub aspectul autorității de lucru judecat.

Astfel, hotărârea adoptată de agentul constatator în cauza contravențională prin care a fost sancționată inculpata Calmîș Viorica constituită în cauza penală, are autoritatea de lucru judecat în fața instanței penale prin care este trasă la răspundere penală.

S-a stabilit că unele fapte ale inculpatei Calmîș Viorica ce vizează edificarea neautorizată a celor două etaje, incriminate inclusiv și prin rechizitoriu și reținute prin sentință, după natura juridică, gradul prejudiciabilității, obiectul și rezultatul infracțional, sunt similare faptei contravenționale reținute în sarcina ei în cadrul cauzei contravenționale finalizate prin întocmirea procesului - verbal cu seria ISC nr. xxxx și a deciziei cu seria ISC nr. xxxx cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale, care de fapt și a fost achitată.

În cauză s-a reținut că este autoritatea de lucru judecat or, hotărârea anterioară datată în cauza contravențională se referă la Calmîș Viorica, adică la persoana inculpată în prezentul proces penal, precum și vizează unele acțiuni ce formează parțial obiectul noii judecăți în cauza penală, dat fiind că faptele au fost săvârșite cu aceeași ocazie și în aceleași împrejurări.

În astfel de circumstanțe, inculpata nu este pasibilă condamnării pe episodul edificării ilegale a celor două etaje a construcției amplasate în municipiul Chișinău, str. Xxxx, xxxx, dat fiind că pentru acțiunile respective ea a fost supusă răspunderii contravenționale soldate cu aplicarea sancțiunii contravenționale, circumstanțe care reprezintă autoritatea lucrului judecat în fața instanței penale.

Totodată, în privința lui Calmîș Viorica nu există temeiuri de încetare a procesului pe art. 258 Cod penal, or învinuirea adusă acesteia pe capătul de acuzare indicat include și alte circumstanțe care nu erau în învinuirea adusă lui Calmîș Viorica pe art. 179 Cod contravențional.

Astfel, Calmîș Viorica este învinuită pe art. 258 Cod penal că a comis împreună cu Calmîș Aurel fapta prejudiciabilă, iar drept consecință a comiterii acesteia sunt acele urmări potrivit actului de învinuire de la care au avut de suferit locatarii casei de locuit, cărora le-au fost înrăutățite condițiile de trai, circumstanțe care nu se regăsesc în învinuirea adusă lui Calmîș Viorica pe art. 179 Cod contravențional, care de fapt nici nu erau cunoscute la acel moment.

Or, prin rechizitoriu, lui Calmîș A., de comun acord cu Calmîș V., i s-au incriminat precum că, urmărind scopul majorării pe verticală a construcției de pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, inculpații au construit două etaje în mod samavolnic, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997, în vigoare la momentul săvârșirii faptelor, totodată, încălcând regulile de exploatare a acestuia, în rezultatul căreia, au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul Instrucției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău de către Calmîș V. și Calmîș A. influențează negativ asupra stării tehnice a

locuințelor locatarilor în aceeași curte, înrăutățindu-le condițiile locative, cauzându-le prejudiciul în mărime de 54622, 03 lei care include cheltuielile necesare pentru restabilirea construcțiilor învecinate.

Aparent, fapta incrimintă V. Calmîș, prin rechizitoriu, este similară faptei incriminate acesteia prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 23.07.2008, ceea ce denotă că în privința V. Calmîș ar exista o hotărâre definitivă pe aceleași circumstanțe.

Totodată, la caz în privința lui Calmîș V. nu au existat temeuri de încetare a procesului pe art. 258 Cod penal, or învinuirea adusă acesteia pe capătul de acuzare indicat include și alte circumstanțe care nu erau în învinuirea adusă lui Calmîș V. pe art. 179 Cod contravențional.

Astfel, Calmîș V. este învinuită pe art. 258 Cod penal că a comis împreună cu Calmîș A. fapta prejudiciabilă indicată în rechizitoriu, iar drept consecință a comiterii acesteia sunt acele urmări potrivit actului de învinuire de la care au avut de suferit locatarii casei de locuit, cărora le-au fost înrăutățite condițiile de trai, circumstanțe care nu se regăsesc în învinuirea adusă lui Calmîș V. pe art. 179 Cod contravențional, care de fapt nici nu erau cunoscute la acel moment.

Urmare a celor menționate mai sus, lipsesc temeuri de încetare a procesului penal în privința inculpatei Calmîș V. datorită faptului că anterior a fost sancționată contravențional în temeiul art. 179 Cod contravențional, inculpații urmând a fi achitați pe capătul de învinuire adus acestora pe art. 258 Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, reieșind din următoarele.

Astfel, se respinge proba acuzării sub forma raportului de expertiză în construcții nr. xxxx din 30.06.2011, prin care s-a constatat că lucrările care au fost efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, de către familia Calmîș, influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte, or aceste concluzii nu sunt bazate pe anumite cercetări factice și argumentări științifice, ci se bazează pe faptul că la momentul întocmirii raportului, construcția se execută cu încălcarea documentației de proiect, or tot raportul conținând doar 2 file, iar argumentele experților fiind făcute în câteva rânduri din raport, fără o detalizare concretă și o apreciere tehnico-științifică, bazată pe cunoștințe speciale în domeniul tehnicii și construcțiilor .

Ceea ce ține de raportul de expertiză în construcții nr. xxxx din 16.12.2011, prin care s-a stabilit că, starea tehnică a apartamentului nr. 3 din str. Xxxx nu corespunde normelor în construcție, iar lucrările care au fost efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, influențează negativ asupra stării tehnice a părții din casa data care aparține proprietarului apartamentului nr. 3, s-a reținut că această probă nu a fost administrată corect de către partea acuzării în condițiile art. 142-145 Codului de procedură penală, or acest raport de expertiză a fost făcut în cadrul examinării unei alte cauze civile, astfel încât experții nu au cunoscut circumstanțele cauzei penale și nu au fost avertizați de răspundere pe art. 312 Cod penal de către partea acuzării, totodată această probă nu are o valoare probantă dinainte stabilită, deși în acest raport se menționează despre faptul că ”cauzele apariției deteriorărilor acestei construcții pot fi nerespectarea normelor de exploatare, în rezultatul cutremurelor de pământ, vechimii construcției etc”.

Astfel, nu a fost cert constatat în ce măsură construcția nouă edificată de către inculpați a influențat celelalte construcții vechi care existau, care sunt cauzele apariției fisurilor și deteriorărilor din aceste locuințe, cât și valoarea înlăturării eventualului prejudiciu creat din cauza edificării construcției date.

Totodată, s-a constatat că prin raportul de expertiză nr. xxxx1 din 17.09.2012, anexat la materialele cauzei penale, se atestă că cauza principală a fisurilor la construcțiile învecinate este vârsta înaintată a acestora, influența cutremurelor de pământ, starea nesatisfăcătoare a construcțiilor, întreținerea lor necorespunzătoare, lipsa reparației capitale și curente, amplasarea acesteia în imediata apropiere a drumului pe care se deplasează transportul auto etc, aceleași concluzii fiind și în concluzia tehnico-științifică efectuată de către Centrul de Expertize Independente din 21.08.2008, prin care se atestă că starea tehnică a elementelor constructive a acestei case de locuit din str. Xxxx corespunde cerințelor normative pe criteriu A, "Rezistență și stabilitate", iar deciziile de replanificare corespund cerințelor, asigurând condiții normale de exploatare, iar "lucrările de reconstrucție și replanificare efectuate, se încadrează în normele legale și pot fi legalizate...", circumstanțe care combat concluziile din raportul de expertiză nr. xxxx din 16.12.2011, prezentat de către partea acuzării în susținerea învinuirii.

Circumstanța esențială care face parte din actul de învinuire este prejudiciul cauzat prin fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 258 Cod penal, care este imputată inculpaților, drept rezultat negativ al asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte, în mărime de 284 622 lei 03 bani, drept cheltuieli pentru restabilirea apartamentului nr. 3 de pe str. Xxxx mun. Chișinău, ce-i aparține familiei Cutepova, care rezultă dintr-un deviz local de cheltuieli anexat la dosar, care nu poate fi apreciat drept o probă admisibilă în cadrul examinării cauzei penale, or acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut, fiind anexat în copii neautentificate, nefiind clară și modalitatea dobândirii acesteia, totodată fiind cert că o astfel de concluzie asupra prejudiciului cauzat prin pretinsele fapte prejudiciabile ale inculpaților, nu a fost solicitat de către partea acuzării în cadrul urmăririi penale.

Devizul de cheltuieli menționat, nu este clar la ce dată a fost întocmit și la cererea cărei persoane, acesta totodată conține pe lângă aceasta un șir de costuri pentru reparația capitală a unui apartament și prețul ușilor interioare care urmează a fi instalate, ferestrelor din termopan, turnarea podelelor etc, care nu se încadrează în eventualul prejudiciu cauzat prin fapta imputată inculpaților în temeiul art. 258 Cod penal.

Astfel, concluzia părții acuzării cu privire la prejudiciul cauzat prin faptele imputate inculpaților pe art. 258 Cod penal, nu rezultă dintr-o argumentare obiectivă, bazată pe probe pertinente și fapte concrete, care ar putea justifica legătura causală dintre faptele imputate inculpaților și consecințele survenirii în rezultatul acestor fapte.

Latura obiectivă a infracțiunii specificate la art. 258 Cod penal are următoare structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor de exploatare, reparație sau modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit ori a comunicațiilor lui interne; 2) urmările prejudiciabile sub formă de a) daune deosebit de mari cauzate integrității structurale a blocului de locuit sau a locuințelor altor proprietari ori locatari sau b) înrăutățire a condițiilor locative ale

acestora; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În acest context, se reține că, înaintând învinuirea lui Calmîș A. și Calmîș V. în baza art. 258 Cod penal, acuzatorul de stat nu a ținut cont de faptul că modalitatea de realizarea a infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, a constatat anume în pretinsa faptă de încălcarea regulile de exploatare a blocului de locuit.

Sub aspectul dat, învinuirea incriminată lui Calmîș A. și Calmîș V, este una neîntemeiată și nedemonstrată, bazată doar pe presupunerile organului de urmărire penală, în situația în care, legea procesual penală, expres indică că probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit art. 8 Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatăta printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea inculpatului.

În baza celor menționate, în acțiunile lui Calmîș A. și Calmîș V. lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, fapt ce a denotat că ultimii urmează a fi achitați, or, luând în considerație că ei sunt învinuiți și de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 258 Cod penal, care la rândul său, în speță, este o modalitate de realizare a infracțiunii de samavolnicie, inculpații urmează să fie achitați și pe capătul de acuzație de încălcarea regulilor de exploatare, reparații și modificare a locuințelor dintr-un bloc de locuit.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și cu menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că instanța de apel a descris probele administrate la etapa cercetărilor judecătorești în instanțele de fond și apel, însă nu le-a supus unei analize ample în ordinea stabilită la art. 101 Cod de procedură penală.

Faptele reținute de către procuror prin actul de sesizare al instanței de fond în sarcina inculpaților a rezultat dincolo de orice dubiu rezonabil din probele administrate.

Instanța de apel, formându-și opinia că faptele inculpaților nu sunt în esență unele prejudiciabile, nu a examinat și chestiunea dacă nu cumva această faptă este una ilegală în sensul legii contravenționale, deși se pare că a admis o astfel de ipoteză.

Astfel, inculpații au ocupat definitiv o porțiune de teren public fără o despăgubire echitabilă a organului de administrație publică locală deși, potrivit autorizației de construcție ar fi trebuit să edifice imobilul litigios exact pe teritoriul eliberat după demolarea altor patru imobile care aparțineau inculpaților.

În acest mod s-a atestat prejudiciul deosebit de mare cauzat autorității publice prin ocuparea de către inculpați a xxxx m2 din terenul proprietate municipală.

De asemenea, inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal,

manifestată prin încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, înrăutățindu-le condițiile locative ale proprietarilor vecini.

Analizând probele anexate la dosar, s-a constatat ca dovedită aserțiunea precum că ridicarea nivelelor suplimentare a influențat negativ construcția vecină, și anume apartamentul nr. 3, manifestată prin înrăutățirea condițiilor locative, or, potrivit raportului de expertiză în construcții nr. xxxx din 30 iunie 2011 executat de CNJ a MJ s-a constatat că lucrările care au fost efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, de către familia Calmîș, influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte.

De asemenea, prin raportul de expertiză în construcții nr. xxxx din 16 decembrie 2011 executat de CNJ a MJ s-a constatat că starea tehnică a apartamentului nr. 3 din str. Xxxx xxxx nu corespunde normelor în construcție. Lucrările care au fost efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, influențează negativ asupra stării tehnice a părții din casa dată, care aparține proprietarului apartamentului nr. 3. Construcția blocului locativ cu 6 nivele a fost efectuată cu încălcarea proiectului de execuție și regimul de înălțime stabilit de certificatul de urbanism și autorizația de construire. Cauza înrăutățirii apartamentului nr. 3 este încălcarea normelor de proiect în rezultatul efectuării lucrărilor la construirea blocului locativ cu 6 nivele.

Motivarea soluției instanței de apel contrazice dispozitivul hotărârii, odată ce în motivarea soluției de achitare a inculpaților, instanța de apel a invocat temeuri și circumstanțe ce duc la încetarea procesului penal.

Instanța de apel, dispunând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpaților Calmîș A. și Calmîș V. de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) și 258 Cod penal, din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor, nu a indicat care anume din elementele componenței de infracțiuni incriminate nu sunt întrunite în acțiunile inculpaților și absolut nu și-a motivat decizia sub acest aspect.

În drept, recursul este bazat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care lipsește cu desăvârșire critica asupra circumstanțelor concrete, invocate de instanța de apel în descriptivul deciziei contestate - prezența în speță a unor relații civile și dubla

condamnare, cum ar fi: „*prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29.11.2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20.06.2012, s-a stabilit că, modificările efectuate la construcție din str. Xxxx, mun. Chișinău, corespund normelor de construcție...*, în materialele cauzei penale se regăsește scrisoarea *Inspecției de Stat Construcție din 28.03.2008 nr. 230C12, din care a rezultat că, documentația de proiect și anul general de amplasare a construcției noi, cu extinderea acesteia cu 72,7 m2 din contul curții comune a fost coordonată cu autoritățile...*, conform procesului-verbal de recepție finală nr. xxxx din 30.06.2015, *Inspecția de Stat în Construcție a recomandat recepția finală a blocului locativ din str. Xxxx, mun. Chișinău, dat fiind faptul că comisia de recepție a acceptat blocul locativ, reieșind din expertiza tehnico-științifică a expertului tehnic A. Achîșin și avizele pozitive a serviciilor resort...*, circumstanța care a făcut neîntemeiată învinuirea adusă inculpaților a constituit *procesul-verbal cu privire la contravenție din 23.07.2008 întocmit în privința lui Calmîș V. în baza art. 179¹ alin. (2) Cod contravențional. În aceasta consecință, fapta incrimintă lui Calmîș V. prin rechizitoriu, este similară parțial faptei incriminate acesteia prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 23.07.2008, ceea ce denotă că în privința ei deja există hotărâre definitivă pe aceleași circumstanțe, care are o anumită putere în cauza penală judecată, cunoscută sub denumirea de autoritatea de lucrul judecat...*”, se reține că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii atacate, inclusiv cele reproduse în pct. 7. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, rejudecând cauza potrivit regulilor generale, just a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind infracțiunile incriminate inculpaților în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și a prescripțiilor de drept material, probele administrate fiind corect apreciate în temeiul prescripțiilor din art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și al coroborării lor, indicând argumentat și detaliat motivele pentru care a respins probele acuzării, întemeiat dispunând achitarea inculpaților de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d), 258 Cod penal, pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii (pct. 7. din decizie).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Ori, soluția instanței de apel coroborează și cu următoarele împrejurări:

a) conform art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În aspectul vizat se reține că instanța de fond nu a judecat cauza în raport cu circumstanțele concrete în fapt și drept imputate inculpaților prin rechizitoriu, iar procurorul nu a contestat cu apel sentința din 02.05.2018 (pct. 2., 3. din decizie).

Ori, în descriptivul sentinței, la descrierea faptei criminale considerată ca fiind dovedită, prima instanță a constatat că inculpații: „...**au acaparat în mod samavolnic o porțiune de teren din contul curții comune cu suprafața de xxxx mp., astfel, au cauzat administrației publice locale un prejudiciu în proporții deosebit de mari. Ulterior, au construit două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit prin Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997, în vigoare la epoca faptelor.**

Vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ca samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar, prin încălcarea ordinii stabilite, cauzând daune în proporții deosebit de mari **intereselor publice**, a fost dovedită în afară de orice dubiu rezonabil.

Totodată, inculpații Calmîș A. și Calmîș V., contrar proiectului de execuție elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, **au edificat în mod samavolnic blocul locativ de pe str. Xxxx, încălcând regulile de exploatare a acestuia, în rezultatul căreia, au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, mun. Chișinău de către Calmîș V. și Calmîș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte, înrăutățindu-le condițiile locative.**

Astfel, **inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal, manifestată prin încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, înrăutățindu-le condițiile locative ale proprietarilor vecini**”.

Instanța de fond a depășit și limitele învinuirii formulate inculpaților, deoarece a constatat fapte neincriminate ultimilor prin rechizitoriu, cum ar fi: „...**valoarea medie de piață a unui metru pătrat de teren destinat pentru construcții, situate în mun. Chișinău, str. Xxxx, cu suprafața de 66,86 m², a constituit: la data de 14 septembrie 2008: 4740 - 6090 lei; la data de 29 iunie 2010: 3960 - 5070 lei. În acest mod se atestă prejudiciul deosebit de mare cauzat autorității publice prin ocuparea de către inculpați a xxxx m² din terenul proprietate municipală...**, ridicarea celor două nivele suplimentare au influențat negativ construcția vecină, și **anume apartamentul nr. 3, manifestată prin înrăutățirea condițiilor locative...**, iar **partea vătămată Denisova Oxana...**, **înrăutățirea condițiilor locative ale proprietarilor vecini...**”, totodată, rezumând că: „...**urmează de exclus din învinuire semnul calificativ - daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari... pentru calificarea faptelor inculpaților în baza art. 258 Cod penal, este suficientă prezența semnului calificativ - înrăutățirea condițiilor locative ale proprietarilor vecini...**”.

În același timp, conform rechizitoriului inculpații: „**au acaparat în mod samavolnic o porțiune de teren din contul curții comune, cu suprafața de 72,7 m.p., astfel, inculpații au cauzat administrației publice locale un prejudiciu în mărime de 316.916 lei. Ulterior, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, au construit două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit...**

Astfel, au comis infracțiunea prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ca exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar, prin încălcarea ordinii stabilite, **cauzând daune în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.**

Totodată, Calmîș Aurel și Calmîș Viorica, **contrar proiectului de execuție elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, în rezultatul acțiunilor sale, au edificat în mod samavolnic blocul locativ**

de pe str. Xxxx, xxxx, ce dispune de un regim de înălțime D+P+3E+M, **încălcând regulile de exploatare a acestuia**, în rezultatul căreia, **au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună**, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că **lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău de către Calmiș V. și Calmiș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte**, iar valoarea totală a lucrărilor și cheltuielile pentru reabilitarea apartamentului nr. 3 de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, **ce-i aparține familiei Cutepova, constituie suma de 284.622,03 lei.**

Astfel, au comis infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal, individualizată prin **încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, fapt care "a cauzat daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari, înrăutățindu-le condițiile locative ale acestora"**.

Prin urmare, procurorul nu a contestat sentința în vederea rejudecării cauzei în raport cu circumstanțele în fapt și drept incriminate inculpaților prin rechizitoriu, în aspectul că ei ar fi: **„acaparată în mod samavolnic o porțiune de teren din contul curții comune, cu suprafața de 72,7 m.p... astfel, au cauzat administrației publice locale un prejudiciu în mărime de 316.916 lei. Ulterior, au construit două etaje în mod samavolnic, contrar proiectului de execuție elaborat și avizat de către organele competente, edificând un imobil ce dispune de un regim de înălțime pe verticală D+P+3E+M, fără a modifica proiectul de execuție în modul stabilit...**

Astfel, au comis infracțiunea prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ca exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar, prin încălcarea ordinii stabilite, **cauzând daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.**

Totodată, **contrar proiectului de execuție elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, în rezultatul acțiunilor sale, au edificat în mod samavolnic blocul locativ de pe str. Xxxx, xxxx, ce dispune de un regim de înălțime D+P+3E+M, încălcând regulile de exploatare a acestuia**, în rezultatul căreia, **au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună**, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr. xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia **lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, xxxx, influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceiași curte**, iar **valoarea totală a lucrărilor și cheltuielile pentru reabilitarea apartamentului nr. 3 de pe str. Xxxx, mun. Chișinău, ce-i aparține familiei Cutepova, constiuie suma de 284.622,03 lei.**

Astfel, au comis infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal, individualizată prin **încălcarea regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, fapt care a cauzat daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari, înrăutățindu-le condițiile locative ale acestora"**, iar instanța de apel, rejudecând cauza potrivit regulilor generale, nu putea din oficiu să revină la aceste împrejurări acuzatorii, deoarece, pe lângă faptul că, la data pronunțării sentinței, calificativul **„intereselor publice"** era declarat neconstituțional, totodată calificativul **"cauzând daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice"** nefiindu-le incriminat în genere inculpaților prin rechizitoriu, în virtutea prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării și nu exprimă alte interese decât interesele legii;

b) potrivit art. 8 alin. (3), 66 alin. (2) pct. (1), 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, actul de învinuire trebuie să cuprindă formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei. Inculpatul are dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit.

În această consecutivitate se reține că, conform rechizitoriului, inculpații sunt acuzați că: **"...contrar proiectului de execuție elaborat și aprobat în modul stabilit de lege, în**

rezultatul acțiunilor sale, **au edificat în mod samavolnic blocul locativ de pe str. Xxxx, xxxx, ce dispune de un regim de înălțime D+P+3E+M, încălcând regulile de exploatare a acestuia, în rezultatul căreia, au înrăutățit condițiile locative ale locatarilor din curtea comună, care sunt amplasate la sol, cu un singur etaj, fapt confirmat prin Raportul de expertiză judiciară în domeniul construcției nr.xxxx din 30 mai 2011, potrivit căruia s-a constatat că lucrările efectuate la construcția casei de locuit situate pe str. Xxxx, xxxx, mun. Chișinău de către Calmiș V. și Calmiș A. influențează negativ asupra stării tehnice a locuințelor locatarilor din aceeași curte... astfel, au încălcat regulilor de exploatare dintr-un bloc de locuit, fapt care a cauzat daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari, înrăutățindu-le condițiile locative ale acestora, săvârșind infracțiunea prevăzută de art. 258 Cod penal”, însă în rechizitoriu nu sunt identificate pretinsele părți vătămate - locatarilor din curtea comună., locuințelor locatarilor din aceeași curte..., au cauzat daune deosebit de mari locuințelor altor proprietari, înrăutățindu-le condițiile locative ale acestora,** lipsind cu desăvârșire și motivarea în ce mod elementele calificative prescrise în art. 258 Cod penal, imputate parțial inculpaților—*încălcarea de către proprietari a regulilor de exploatare a locuințelor dintr-un bloc de locuit, fapt care cauzează daune deosebit de mari integrității structurale a blocului de locuit sau a locuințelor altor proprietari sau locatari ori înrăutățește condițiile locative ale acestora,* ar putea fi extinse și asupra **locatarilor și locuințelor din curtea comună.**

Ori, acest fapt denotă că învinuirea formulată inculpaților este incompletă, sumară și dubioasă, iar potrivit art. 8 alin. (3), 24 alin. (2), 325 alin. (1), 389 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează doar în favoarea inculpatului;

c) potrivit art. 7 alin. (2) Cod penal, art. 6 pct. 11), 22, 287 alin. (4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocol 7 CEDO, în vigoare și obligatorie pentru R. Moldova din data ratificării - 24.07.1997, nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă. În cazurile în care ordonanța de scoatere a persoanei de sub urmărire a fost adoptată legal, reluarea urmăririi penale poate avea

loc numai dacă apar **fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.** Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată reprezintă încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Conform jurisprudenței naționale, ordonanțele de scoatere a persoanei de sub urmărire penală pot fi casate, cu reluarea urmăririi penale, doar în cazul în care sunt invocate fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat ordonanța atacată. **Fapte noi** constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probele administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în cauza respectivă. **Fapte recent descoperite** sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite. Atitudinea unei părți care, cunoscând un fapt sau o împrejurare ce îi era favorabilă, a

preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale dacă prin alte mijloace de probă asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment (*Hotărârea Plenului CSJ Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale nr.7 din 04.07.2005, pct. 5.5.*).

Potrivit ordonanțelor procurorului din **03.12.2009**, Calmîș A. și Calmâș V. au fost scoși de sub urmărirea penală.

Totodată, conform ordonanțelor procurorului superior din **01.07.2014**, acestea au fost anulate, cu reluarea urmăririi penale, deoarece: *"a dispărut circumstanța care a stat la baza scoaterii de sub urmărire penală, precum și faptul apariției unor circumstanțe noi"*.

Ori, în această consecutivitate se reține că împrejurările invocate de procuror în ordonanțele de redeschidere a procesului penal, nu conțin o argumentare și o concluzie certă în aspectul ***apariției unor fapte noi sau recent descoperite ori a unui eventual viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, care ar fi afectat hotărârea respectivă***, întemeiată pe jurisprudența relevantă națională și a CtEDO.

Prin urmare, reluarea neîntemeiată a urmăririi penale în privința inculpaților peste 4 ani 6 luni, adică în lipsa unor fapte noi sau recent descoperite, cât și a unui viciu fundamental legal motivat, a încălcat vădit dreptul lor de a nu fi supuși de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Pe lângă aceasta, conform argumentelor invocate și reproduse în pct. 8. din prezenta decizie, recursul menționat este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 7. – 8. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției nu contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus clar, instanța nu a admis eroari grave de fapt, și că recursul de pe rol este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul ordinar este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

10. În conformitate cu art. xxxx alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2020, în privința inculpaților Calmîș Aurel xxx și Calmîș Viorica xxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată la 26 martie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Nina Vascan